

Г. ФИЛИПОВ
ДЪЛГОНОСОТО ДЖУДЖЕ

chitanka.info

В един град живял някога беден обуцар. Той имал жена и седемгодишен син на име Яков. Бащата поправял обувки в схлупено дюкянче край града, а майката продавала зеленчуци на пазара.

Малкият Яков помагал на майка си, нареждал зеленчука и канел купувачите да си купят от тяхната стока. Често дори носел зеленчуците до дома на купувачите. Богаташите го награждавали за труда и той се връщал при майка си с по няколко стотинки или с по нещо сладко. Яков бил много послушно момче и всички го обичали. Бил красив, с дълга къдрава коса, затова му казвали „момиче с панталонки“.

Един ден на пазара дошла стара гърбава баба. Тя се подпирала с патерица и едвам пристъпяла. Лицето ѝ било грозно, а брадата и носът били дълги и закривени. Приличала на врачка.

Бабата обиколила сергиите и накрая се спряла пред зелето на Яков. Той като видял грозната баба се уплашил и се скрил зад майка си. Бабата сложила патерицата си на земята и почнала да избира зелките. Ту ги натискала с костеливите си нокти, ту ги помирисвала с дългия си нос. Накрая преобърнала целия куп и едвам избрала седем зелки.

Яков се ядосал на врачката и ѝ се скарал да не докосва с кирливите си ръце зелето и да не го помирисва със сополивия си нос.

— Нима не харесваш дългото ми носле, момче! — лукаво попитала бабата.

— Не само нослето, но и шията ти е грозна, защото прилича на пачи врат — отвърнал Яков.

— Добре тогава! — рекла бабата. — Нека и твоят нос израсте като моя, а шията ти да се изгуби така, че главата ти да допира раменете. Тогава ти ще станеш по-грозен и от мене и няма да се присмиваш на грозните.

Майката на Яков се натъжила много и казала на бабата да си върви.

Врачката била много слаба и не могла да отнесе вкъщи седемте зелки. Помолила Яков да ѝ помогне, като му обещала добра награда, но той бил сърдит и не искал да отиде с нея. Накрая майка му го помолила и той се съгласил. Сложили зелките в торба и Яков я метнал на гърба си. Бабата тръгнала напред, а момчето закрачило подир нея. Стигнали до една малка къщичка на другия край на града. Бабата

извадила малко ключе и отворила дворната врата. Двамата влезли в малко дворче и Яков свалил товара от гърба си. Решил да си ходи, но бабата затворила вратата и не го пустила да излезе. После извадила друго ключе и отворила вратата на къщичката.

Влезли в малка стая и от там бабата отворила друга врата и се намерили в богато наредена голяма стая. Подът ѝ бил стъклен и Яков за малко щял да падне и да разбие нослето си. Стените и таванът били украсени със скъпоценни камъни, които блестели като звезди. Момчето искало да си ходи, но бабата не го пускала.

— Почакай малко, момче — рекла му тя. — Първо ще те нагостя и тогава върви където искаш. Ще ти сваря такава супа, която до днес не си ял и надали някога ще хапнеш!

— Не ти искам нито супата, нито наградата! — викнал Яков. — Пусни ме да си ходя!

Бабата затворила вратата с ключ и не му дала да мръдне от мястото си. След малко извадила от пазвата си сребърна свирка и изсвирила силно. Излезли няколко морски свинчета и наобиколили бабата. Били облечени като слугинчета и ходели на два крака. На краката си носели орехови черупки вместо чехли.

— По-скоро ми донесете чехлите! — изкряскала бабата и ги погнала с тънка пръчка да ги бие. Морските свинчета се разтичали да ѝ търсят чехлите. След малко едно от тях донесло две големи черупки от кокосов орех. Бабата ги надянала на краката си и веднага се подмладила.

След това тя изсвирила още веднъж. Този път изскочили няколко белки, облечени като готвачки. Те също ходели на два крака като морските свинчета.

— По-скоро да сварите царска супа за малкото ни гостенче! — викнала им тя.

— Слушаме, господарке! — отвърнали те и отишли в кухнята да приготвят супата.

След малко супата била готова и цялата къща се изпълнила с приятна миризма. Две свинчета сложили трапезата, а една от белките донесла чорбицата в стъклена паничка и я сложила пред Яков. Бабата го поканила и той засърбал сладко, сладко. Супата била много вкусна. Дотогава Яков не бил хапвал такава. Изял я всичката и задрямал на стола. Две свинчета го сложили тихо на леглото и момчето проспало

пет часа. Когато се събудило не било вече хубавото момче, което вейки познавали. Носът му станал дълъг като на щъркел, вратът му се изгубил съвсем, на гърба му се появила гърбица, а ръцете му станали дълги като на маймуна. Той не помнел вече нищо за родителите си. Бабата заповядала на свинчетата и белките да го пазят добре, за да не избяга и да го научат на всички домашни работи. Най-напред те го научили да мете стаите и двора. После взели да го учат да готви.

Осем години Яков живял в дома на старата баба и станал изкусен готвач.

През цялото това време той не си спомнил нито веднъж за родителите си. Те, обаче, не го забравили. Всеки миг си спомняли за него и го оплаквали като мъртвец. Най-много плачела добрата му майка. Тя остаряла от грижи и ходела, облечена в черно.

Един ден бабата заповядала на слугите си да изгонят Яков от къщата. Двете свинчета отворили вратата и го изпъдили на пътя. В този миг умът му се избистрил и той си спомнил за родителите си. Бързо стигнал до пазара и отишъл право при майка си. Тя пак продавала зеле, но не била весела като преди. Седяла на дървено столче и плачела за милото си момченце.

— Добър ден, мамо! — рекъл Яков и свалил шапката си.

Майката повдигнала глава, да види кой ѝ говори и се стреснала от страх. Пред нея стояло грозно джудже с дълъг нос.

— Колко съм нещастна! — проплакала тя. — Не стига, че изгубих хубавото си момче, ами и джуджетата дойдоха да ми се подиграват. Махни се от очите ми, че ще те пребия като псе!

— Мамо, защо говориш така? — рекъл Яков. — По-рано ти ме галеше като агне, а сега ме пъдиш. Не виждаш ли, че аз съм същото момче, което ти помагаше да продаваш зелки на пазара, когато бях малък?

— Махни се! Ти не си моето момче! — отвърнала майката. — То беше ангел, а ти си грозно като дявол!

Нещастният Яков натъжен тръгнал към баща си. Намерил го пак в старото дюкянче да шие чехли и обувки. Още от вратата снел шапката си и поздравил учтиво. Баща му бил прегърбен от старост. Той не можел да вижда така добре, както преди. Помислил си, че това е клиент и запитал влезлия какви обувки желае да му ушие. Яков му отговорил:

— Татко, аз не съм дошъл за нови обуца, а да ти помагам в работата, защото вече си остарял.

Баща му го изгледал и му казал да си върви с добро, защото не е хубаво да се подиграва със старците и сиромасите.

— И ти ли не ме позна, татко? — запитал Яков. — Мама ме изгони от пазара, ти ме пъдиш от дюкяна... Кой друг ще ме прибере, ако вие с мама не ме искате?

— Но ти не приличаш на моя син! — отвърнал бащата. — Той беше красив като писана картина, а ти си грозно джудже. Сигурно нямаш родители и търсиш глупави хора да те хранят наготово. Добрите сирачета не търсят благодетели с измама като тебе. Да си вървиш и да не ме залисваш в работата!

Напразно Яков го уверявал, че е неговият син. Баща му грабнал един чук и искал да го удари.

Бедното момче със сълзи на очи напуснало бащиния дюкян и отишло да дири помощ от чужди хора. След дълго скитане Яков се спрял пред една менажерия. Стопанинът го повикал и му предложил голяма награда, ако се съгласи да пътува с него в кафез, за да го показва из градовете като чудовище. Яков не приел да продаде свободата си и тръгнал да търси честна прехрана.

Надвечер, уморен, той се отбил в едно кафене да почине. Поръчал си кафе и се зачел във вестника.

Прочел внимателно всички страници и на последната видял съобщение, че царят търси изкусен готвач. Изпил си бързо кафето и излязъл да търси човек, който да го заведе при царя, но никого не намерил.

Мръкнало се и всички се прибрали по къщите си. Само Яков не намерил място за спане, защото всички се страхували от дългия му нос и не го допускали в къщи. Пренощувал в градската градина на една пейка.

На другата сутрин чул, че глашатай вика по улиците:

— Умоляват се всички граждани да излязат с цветя на края на града към десет часа, за да посрещнат царя!

Яков много се зарадвал, че ще види царя и заедно с хората отишъл на края на града, за да го посрещне. Написал на един лист следното изречение: „Аз съм малък, но изкусен готвач“. После забол листа на дълга пръчка и се изправил при царската арка.

Пристигнал царят, кметът го поздравил и го поканил в една къща да си почине. В това време Яков издигнал пръчката с надписа и царят внимателно го прочел. Повикал момчето при себе си и заповядал на слугите да го заведат в палата при главния готвач, за да работи там. Сутринта пратили джуджето на пазара да купи всякакви домашни птици. То накупило кокошки, патки, гъски и ги подало на слугата да ги носи в палата. Като минавало край една продавачка, видяло в краката ѝ кафез, а вътре една млада гъска. Яков я купил и я занесъл сам в палата. По пътя гъската започнала да говори с човешки глас и Яков се уплашил и започнал да трепери от страх.

— Не бой се! — рекла му тя. — Аз никому зло не правя. Моля те, не давай да ме заколят. Ще ти се отплатя!

Яков я занесъл направо в своята стая и ѝ заповядал да говори само с него, за да не се случи някоя беда. И наистина, гъската мълчала пред другите хора в палата, а само през нощта разговаряла с момчето. Една вечер тя му разказала следната история: „Преди осем години баща ми се сби с една врачка, която го победи, защото дружината ѝ беше по-многобройна. Тя ме зароби и ме затвори в една тъмна стая. Една сутрин врачката отвори вратата на тъмницата и ме поръси с мътна вода. След малко заспах дълбоко, а когато се събудих, не бях вече красиво момиче, а гъска, каквато ме виждаш сега. Помня само името си — Мара. След три дни врачката ме затвори в кафез и ме даде на слугинята, за да ме продаде на пазара. Купи ме една бедна селянка. Тя беше добра и ме хранеше, но като наближи Великден, дотрябваха ѝ пари и тя ме занесе на пазара, за да ме продаде. Тогава ти мина покрай селянката, купи ме и сега аз съм твоя.“

Един ден Яков решил сам да наготви на царя. Старият готвач му позволил и той приготвил всички ястия бързо и навреме.

Сложили пред царя най-напред супата. Тя била толкова вкусна, че той пожелал да яде само от нея. Останалите гозби също били много вкусни и след обяда царят заповядал да извикат главния готвач, и го попитал кой е сготвил днес ястията.

— Джуджето! — отвърнал готвачът.

— От днес нататък ще готви само то — рекъл царят, — а ти ще му помагаш!

Така Яков започнал да готви на царя, който бил много доволен от новия си готвач и му определил голяма заплата за изкуството му.

Веднъж дошъл на гости съседния цар и стоял цяла седмица. Царят повикал джуджето и му заповядал за всяко ядене да приготвя различни гозби.

Джуджето пет дни приготвяло различни ястия за гостите и нито веднъж не повторило едно и също два пъти. На петия ден вечерта, чуждият цар повикал джуджето и му казал:

— Умееш изкусно да готвиш, малки готвачо, ала едно нещо не го достига. Не знаеш да правиш най-богатото ястие на света, което по нашите места наричат „царица на гозбите“.

Джуджето затреперило от страх, че не знае да готви тази гозба, но след малко се окуражило и рекло:

— Господарю, мислех да те нагостя с това ястие, когато те изпращаме, затова не го приготвих досега. Утре ще го сготвя и ти ще го опиташ.

Неговият господар много се ядосал, задето Яков го изложил пред госта и рекъл:

— Ако утре не приготвиш любимото ястие на моя гост, ще те обеса на градските порти!

— Ще го приготвя, господарю! — рекло джуджето и отишло при гъската, за да ѝ се оплаче.

— Не бой се, приятелю! — рекла му тя. — Аз зная една трева, която расте край блатото на царския чифлик. Щом сложиш в сладката баница от нея, тя ще стане царица на гозбите.

— А кой ще ми я набави, като нито аз, нито слугите в готварницата я познават? — попитало джуджето.

— Не се грижи за това — рекла гъската — аз я познавам. Вземи ме със себе си, да ти я покажа и ти ще си набереш колкото искаш.

Джуджето грабнало гъската под мишница и тръгнало към блатото. На градските порти пазачите не искали да ги пуснат, те се промъкнали през малко прозорче и побягнали към блатото. Там растял висок див кестен и под него имало различни треви. Гъската започнала да рови с човката си и скоро откъснала едно стръкче от миризлива трева. Подала я на джуджето и рекла:

— Ето тревата, която търсим!

Яков взел тревата, помирисал я и веднага си спомнил, че с такава трева бабата го превърнала в грозно джудже. Зарадвал се много и запитал гъската:

— Мила дружке, мога ли да опитам от тази трева? Дали няма да ми помогне да стана пак хубавец, какъвто бях преди девет години?

— Почакай малко! — отвърнала му тя. — По-напред си вземи парите от стаята си, а после опитвай от тревата.

Джуджето я послушало и се върнало в стаята си. Събрало спестените си пари, взело гъската и избягало през прозореца.

Скоро стигнали под кестена и набрали цял сноп от чудната трева. Джуджето напъхало дългия си нос в снопа и замирисало. Тутакси костите му почнали да пукат и да растат, гърбицата му изчезнала и шията му станала както преди, носът му се изменил и станал предишният. Гъската го погледнала и рекла:

— Какъв красив момък стана сега! В теб няма нито една грозна черта. Царят няма да те познае и не ще те накаже. По-скоро тръгвай за родното си място и зарадвай натъжените си родители!

— Искам първо да ти се отплатя! — отговорил радостно Яков. — Ако те оставя тук сама, ти ще загинеш я от някой лаком цар, я от някоя хитра лисица. Кажи ми къде е твоето родно място, за да те заведа при родителите ти.

Яков и гъската тръгнали на изток от блатото и след три дни пристигнали в бащината ѝ къща.

Гъската поздравила баща си и плачейки го помолила отново да я превърне в девойка. Бащата бил от магьоснически род, извадил от сандъка шише с чудотворна вода и я напръскал по главата. В миг гъската се превърнала в красива девойка и заразказвала на родителите си как си изпатил от врачката и какви добрини ѝ сторил Яков.

Родителите на девойката поблагодарили на Яков и го наградили с голямо богатство. После натоварили два коня и го изпратили при родителите му.

След пет дни Яков пристигнал в родния си град.

Този път родителите му го познали и не го изпъдили. Разказал им той патилата си, а те през сълзи го слушали. От този ден цялото семейство на бедния обуцар заживяло честит живот.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.